

Dues Biblioteques i una vida dedicada a elles: Josefa Colomer Sanchis (1921-2016). Bibliotecària d'Aielo de Malferit

Paraules Clau: Biblioteques, Mª Jesús Juan Colomer, Mariló Sanz Mora

Passem de pressa per la vida, el treball, els maldecaps de casa, els estudis, els amics... tot ocupa moltes hores dia rere dia. És la realitat quotidiana la que no ens deixa observar altres coses o persones que tenim al costat fent que ens passen desapercebudes. Ens referim a la tasca que molta gent ha fet i fa de manera desinteressada pel bé del seu poble. Nosaltres volem ressaltar la feina voluntària que va fer a Aielo Josefa, coneguda per tothom per Pepica.

El 18-6-2016 va ser un dia trist per a la Biblioteca d'Aielo, la que va ser la seua primera bibliotecària ens va deixar amb 95 anys. El que sentia Pepica pels llibres era devoció. Per a ella la Biblioteca era un espai màgic al que aconsellava a tothom visitar. Dia a dia recomanava llegir captivadores lectures a qui tenia davant, tant si li preguntaven com si no, ella ho feia. Pepica, des del primer dia fins a l'últim de la seua vida, ha estat una professional, mai ha deixat d'esforçar-se per la Biblioteca, fent-ho en cada etapa a la seua manera, però sempre lluitant.

De menuda ja ajudava al seu estimat mestre Leonardo Carreres en una primera Biblioteca Popular que el seu mentor va muntar i organitzar l'any 1934 a l'escola. Pepica gaudia i aprenia les ensenyances dels seus mestres ràpidament i, agraïda per l'educació rebuda, va mantindre viva la seua memòria durant tota la vida. I quan va tenir oportunitat, va intentar impartir el model d'educació que va rebre. I és que a Pepica li agradava l'educació dels menuts, volia dedicar-se a l'ensenyament, però la guerra civil va alterar el rumb de la seua vida. Els somnis d'adolescent es quedaren truncats però no els seus i la constància per allò que volia. Eixe caràcter constant la portà a organitzar classes de repàs a sa casa i, fins i tot, la portà a l'escola, a substituir a algun mestre i a fundar la guarderia, quan se'n van anar les monges de l'Hospital Beneficència del poble, en la dècada de 1970.

Però, malgrat tenir moltes facetes, el títol que se li atorga és el de bibliotecària. Va ser tota una vida unida a una gran passió, i foren dues biblioteques les que tingué al seu càrrec des de la dècada de 1950: per una banda, va ser iniciadora de la Biblioteca Parroquial i per altra, va ser la primera bibliotecària municipal des de la seua fundació. I la seua tasca durà fins a la jubilació professional a l'any 1978.

Parlem, en primer lloc, de la Biblioteca del Patronato. L'edifici on estava ubicada, que es va construir a la dècada de 1950, era un centre parroquial on, a més a més, es feia cine d'estiu. Com a promotor de la iniciativa estava el rector d'Aielo, Rvd. Juan Sanchis Requena que es preocupava d'impulsar la cultura i l'educació entre els xiquets i les xiquetes del poble. Pepica no va dubtar en fer-se càrrec d'ella de manera altruista. Des d'aleshores, la seua vida va quedar encarrilada, començant així una nova faceta de treball. Pepica, persona àvida de saber, va trobar la dedicació que millor se li ajustava.

Gràcies al nítids records de Pepica, sabem que la Biblioteca va ser durant anys un lloc viu, amb xiquets desitjosos de llegir perquè hi trobaven les recomanacions que la bibliotecària sempre oferia de manera individualitzada. Però el temps anà passant, l'entusiasme inicial va anar decreixent, en part, perquè la Biblioteca necessitava inversió i no es disposava de pressupost. Xiquets i adults començaren a preferir anar a la Biblioteca Municipal.

Pepica veia la decadència de la Biblioteca del Patronato comparant-la amb la Municipal de la que s'encarregava alhora, la notava més descuidada, més buida i menys viva. Pepica, veient la precària situació que corria el fons, amb l'esperança d'un millor emplaçament, els va guardar en caixes. La decisió va ser salvar-ne uns quants, tots era impossible. De la totalitat encaixada, una part es va quedar a la parròquia, que malauradament acabarien fent-se malbé, i l'altra part, se la va endur per ser integrada al fons de la Biblioteca Municipal. I des d'aleshores, Pepica s'hi dedicà en exclusiva a la Biblioteca Municipal, que es va instal·lar l'any 1953 a les escoles.

Pepica recordava sovint quan, sota les directrius d'Angeles Belda, participava amb ella arrebegant llibres per les cases del poble, per tal d'incrementar el reduït fons amb el que es comptava. També en van demanar als aieloners que vivien fora del poble, com Abelardo i Laura Requena propietaris de l'afamada llibreria La Casa de la Troya al carrer Libreros de Madrid, els quals subministraren gran quantitat de volums. Així com també cediren molts llibres a la Biblioteca, membres de la nombrosa família Juan Requena, integrada per músics, metges, mestres i religiosos.

Pepica quan exercia de bibliotecària no tenia horaris. Quantes vegades va obrir la Biblioteca, ja tancada al públic, per als estudiants que estaven a València i necessitaven un llibre! Tot el que fera falta per a potenciar la lectura perquè eixa era la seua premissa.

I també, quantes vegades s'enduia la feina a casa! Seia a una cadira arrimada a la taula acompanyada de la caixeta de préstec i preparava a mà les fitxes dels llibres per triplicat, els llistats de llibres, la relació de lectors, el llibre de registre de novetats, les estadístiques mensuals... tot quedava anotat amb una bonica lletra de cal·ligrafia aconseguida gràcies a la bona educació rebuda i el seu interès per estar formada, un interès que no va decaure en cap moment. Les seues inquietuds i el seu continu reciclatge professional va fer que assistira sovint a cursos i jornades de biblioteques.

Al llarg de la seua trajectòria professional, Pepica ha sigut testimoni del gran canvi que les biblioteques en general han patit. El que més la transportava al passat era quan rememorava l'olor a paper humit, actualment substituït pel de tinta d'impresora. També veia contrast de les biblioteques d'abans a les d'ara per l'edició dels llibres, ara es desfullen amb facilitat, no com els d'abans que estaven ben cosits. Altra diferència que observava era referent al servei prestat, abans només hi havia llibres, la gent entrava a la Biblioteca, agafava el que volia i se'n anava i hui en dia la biblioteca és un lloc més lúdic on es pot navegar per internet, llegir, estudiar o fer deures d'escola. Els adults acompanyen els xiquets i alhora descobreixen algun llibre.

Pepica va deixar de ser l'encarregada de la Biblioteca a l'any 1978, però mai es va deslligar dels llibres, sovint acudia a les activitats programades, participava en tots els actes i li agradava xerrar amb els xiquets. Va ajudar a la fundació del Fons Local aportant donacions i informació oral.

Pepica va ser una persona activa involucrada en moltes vessants de la vida social del poble, i sobretot la recordarem per la gran memòria que tenia, sabia de molt i de molts. Sempre l'associarem somrient, contenta i satisfeta, amb les butxaques plenes de records.

-In memoriam -

Autores: Mª Jesús Juan Colomer: *Bibliotecària i arxivera municipal d'Aielo de Malferit, e investigadora local.*

Correu electrònic: Bibliotecaaielo@hotmail.com

Mariló Sanz Mora: *Mestra-logopeda en Albaida, investigadora local i autora.*

Correu electrònic: marilosanzmora@yahoo.es